

KRØDSHERAD KOMMUNE
Sektor for teknikk, næring og miljø
Jordbruksavdelingen

Dato: 28.10.2005
Arkivsaksnr.: 05/00904
Arkivkode: V04 &13

Det kongelige landbruks- og matdepartement
Postboks 8007 Dep

0030 OSLO

Landbruks- og matdep.	
Saksnr: 05/1130	Dokument: 123
Mottatt: 01 NOV 2005	ASR/fur
Saksnr: 1AA	Ark.: 41
Kontor:	Avskr.:

MELDING OM VEDTAK HØRING. DIVERSE ENDRINGER I JORDLOVEN

KOMMUNESTYRET behandlet i møte 27.10.2005 sak 0079/05. Følgende vedtak ble fattet:

ENSTEMMIG VEDTAK:

1. Krødsherad kommune støtter forslaget om oppheving, forenkling av en del lover slik det kommer fram i høringsnotat del II, del III og del IV.
2. Vi kan og gi vår tilslutning til oppheving av delingsforbudet i jordloven ved fradelingen av tomter til bosetting og fritidseiendom. En antar at kommunen har tilstrekkelig mulighet for å styre denne typen deling gjennom plan- og bygningsloven og evt. dispensasjonssøknader fra eksisterende arealplaner. Jamnfør politiske signaler i arbeidet med rullering av kommuneplanen.
3. Vi er enige i at det fortsatt ikke bør være delingsfrihet for dyrka mark. Dette for å forebygge uheldig nedbygging og omdisponering av dyrka mark. Vi er også enige i departementets forslag om at det må søkes om fradeling der det berører bygninger som ligger i nærheten av gårdstunet.
4. Ut over dette mener vi at departementets forslag går noe langt. Vi mener at det i den generelle delingsparagraf i ny jordlov fortsatt bør søkes om delingssamtykke dersom en ønsker å fradele bygninger og arealer som kan være med på å svekke eiendommens ressurser på lang sikt. På disse punktene bør delingsbestemmelse i §12 ikke endres i nevneverdig grad. Vi mener at en viss samfunnsmessig styring av delingsutviklingen innen landbruket er nødvendig for å kunne følge opp landbrukspolitiske mål om et noe mer robust landbruk og hvor ressursene fortsatt kan beholdes på eiendommene og i bygdene. Vi frykter at en fri fradeling av for eksempel skog og utmarksarealer, som ikke kan hindres gjennom plan- og bygningsloven, vil føre til at arealer vil bli solgt vekk fra garden og/eller ut av bygda. Slike frasalg vil ikke nødvendigvis bli tilleggsarealer til andre landbrukseiendommer. Derimot kan de bli selvstendige eiendommer uten tilknytning til gårdsbruk og bosettinger. Minkende ressurser i form av arealer, kan gjøre eiendommen mindre interessant for overtakelse og bosetting for neste generasjon.

Adr:
Krødsherad kommune
3536 Noresund

Tlf: 3215 0000 Fax: 3214 9302
E-post: krodsherad.kommune@krodsherad.kommune.no

Møtesekretær: Jan Rundtom
Dir.innvalg: 3215 0028
Telefax: 3215 0001
E-postadr: jan.rundtom@krodsherad.kommune.no

MØTEBOK KOMMUNESTYRET

Saksbeh.: Jan Rundtom
Arkivsaknr.: 05/00904

Arkivnr.: V04 &13

Utvalg:	Møtedato:	Saksnr.:
FORMANNSKAPET	13.10.2005	0104/05
KOMMUNESTYRET	27.10.2005	0079/05

SAKSPROTOKOLL: HØRING. DIVERSE ENDRINGER I JORDLOVEN

Vedlegg:

Saksopplysninger:

Landbrukssjef i Sigdal kommune, Harald Lesteberg har laget et forslag til høringsuttalelse fra Sigdal, Modum og Krødsherad. Landbrukskontorene i Sigdal, Modum og Krødsherad har i samarbeid kommet med momenter til uttalelsen.

§12 i jordloven lyder som følger:

”Eigedom som er nytta eller kan nyttast til jordbruk eller skogbruk kan ikkje delast utan samtykke frå departementet. Med eigedom meiner ein òg rettar som ligg til eigedomen og partar i sameige. Forbodet mot deling gjeld òg forpaktning, tomtefeste og liknande leige eller bruksrett til del av eigedom når retten er stifta for lengre tid enn 10 år eller ikkje kan seiast opp av eigaren (utleigaren).

Departementet kan gi samtykke dersom samfunnsinteresser av stor vekt taler for det, eller deling er forsvarleg ut frå omsynet til den avkasting eigedomen kan gi. Ved avgjerd skal det mellom anna takast omsyn til om deling kan føre til drifts- eller miljømessige ulemper for landbruket i området. Det skal òg takast omsyn til godkjende planer som ligg føre for arealbruken etter plan- og bygningslova og omsynet til kulturlandskapet.

Samtykke til deling kan givast på slike vilkår som er nødvendige av omsyn til dei føremål som lova skal fremja.”

Bakgrunn:

Landbruks – og matdepartementet har sendt forslag til endringer i jordloven ut på høring. Blant høringsinstansene er kommunene. Som kjent har kommunene i dag besluttende myndighet innen det meste av jordlovens forvaltningsområde. Høringsfrist er 01.11.05.

Det mest omfattende endringsforslag går på en generell oppheving eller begrensning av delingsforbudet slik det i dag er nedfelt i jordlova §12.

I tillegg foreslås noen mindre endringer som bl.a. gjelder statens kjøp av tilleggsjord og forhold vedr. tilskottsordning etter jordlova §18. Noen uaktuelle lover bli foreslått opphevet.

Departementet oppsummerer forslagene ved:

- *at det generelle forbudet mot å dele landbrukseigedom vert oppheva samtidig som det vert fastsett reglar om å søkje delingssamtykke der det er behov for offentleg kontroll med delinga, t.d. ved frådeling av dyrka jord.*
- *at eigaren må søke samtykke til deling eller frådeling av dyrka jord med mindre det er gitt samtykke til omdisponering etter jordlova § 9, eller der frådelinga gjeld jord som skal seljast som tilleggsjord til eit anna bruk i drift.*
- *at tinglyingskontrollen ved frådeling vert oppheva, og at kontroll av om delinga er omfatta av plikt til å søkje samtykke etter jordlova skal gjennomførast i samband med kommunen si handsaming av sak om deling og oppmåling etter føresegnene i plan- og bygningslova og ny lov om eigedomsregistrering.*
- *å avvikle ordninga med frivillig statleg kjøp for å sikre tilleggsjord.*
- *å oppheve oreigningsadgangen for å sikre tilleggsjord eller rettar og i samband med vanhevd av jord.*

Departementet vurderer også:

- *om det bør gjerast unntak frå delingsfridomen dersom frådelinga gjeld bygningar som ligg i eller nær tunet på eigedomen.*
- *om kommunane bør få moglegheit til å fastsette lokal forskrift med utvida plikt til å søkje samtykke til deling ut frå lokale tilhøve og prioriteringar, eller om det bør innarbeidast endringar i føresegnene i plan- og bygningslova slik at kommunen kan fastsette føresegner til arealplan.*
- *oreigningsadgangen i samband med husmanns-, bygsel- og leilendingsbruk*

Vurdering:

Ved følgende vurdering har vi i første rekke befattet oss med departementets endringsforslag når det gjelder §12. De øvrige endringsforslag som er nevnt i høringsbrevet er kurante.

Dagen lov av 1995 bygger i all hovedsak på jordlova av 1955. En av de viktigste bestemmelse i loven av 1955 og som ble videreført i 1995, var et generelt oppdelingsforbud av eiendommer som er nyttet eller kan nyttes til jord- eller skogbruk. Dette kom som følge en utvikling gjennom lang tid hvor landbrukseiendommene var

blitt delt i mindre og mindre enheter. Jordlova fra 1928 var slik at den nærmest påla kommunene en plikt til bidra til at folk kunne overta jord. Dette førte raskt til oppsplitting av de faste eiendommene.

En landbruksfaglig bakgrunn for delingsforbudet lå i en stadig økende effektivisering og større krav til lønnsomhet i jordbruket utover i etterkrigstida. Den såkalte jordlovskommisjon av 1947 sa at:

”dei mange små bruka er det største problemet i jordbruket i dag. I framtida må ein bygge meir på ei driftsøkonomisk vurdering i jordpolitikken når det gjeld utforming av bruk”

Delingsforbudet i dag gjelder også disposisjoner av rettslig art over del av eiendom dersom retten er stifta for lengre tid enn 10 år. Dette kan gjelde forpaktning, tomtefeste, leie- og bruksretter til del av eiendommen. Forbudet gjelder normalt også dersom eiendommen er på samme eierhånd og består av flere matrikulerte enheter og disse ønskes oppsplittet. Forutsetning for forbud er likevel at enhetene samlet blir regnet å være en naturlig driftsenhet

Loven gir i dag mulighet for samtykke til deling dersom fradelinga er driftsøkonomisk forsvarlig eller samfunnsinteresse av stor nok vekt taler for det. Gjennom de siste åra er vedtaksmyndighet for jordlovssakene overført fra statlig nivå v/fylkeslandbruksstyre eller fylkesmann, - til kommunene. De førstnevnte er klageorganer.

Departementet begrunner forslaget om å oppheve den generelle delingsbestemmelsen ut fra bl.a. følgende forhold:

1. Oppheving av delingsforbudet kan føre til forenkling.
2. Oppheving av delingsforbudet kan medvirke til bosetting i distriktene.
3. Oppheving av delingsforbudet kan stimulere til næringsutvikling og medvirke til økt endring av bruksstruktur.
4. Det tas likevel forbehold om å opprettholde delingsforbud når det gjelder dyrka mark og visse bygninger.

Pkt. 1 (forenkling)

Vi er enige i at forslaget kan føre til forenkling. Dette gjelder stort sett under alle forhold der lover eller forskrifter oppheves eller forenkles.

De fleste delingssøknader blir i dag behandlet både etter jordlovens §12 og plan og bygningslovens §63. I tillegg vil delingen i gitte tilfeller måtte behandles som dispensasjonssak etter §7 i plan- og bygningsloven. I Krødsherad behandles slike saker i en og samme sak hvor alle forhold blir avklart i forhold til begge lov-verk. En fradeling av areal f.eks. til spredtliggende boligtomt blir behandlet på denne måte. I tillegg blir en slik fradeling også en dispensasjonssak. Fradelingssøknader til spredtbebygde fritidsformål blir stort sett avvist som enkeltsaker, men blir henvist til behandling i sammenheng med kommuneplanen. Gjennom dette vil vi ha en rimelig god styring når det gjelder å forebygge uheldig bruk av landbruksarealer til bolig- eller hyttebygging. Ut

fra vår kommunes forvaltningspraksis vil en endring av jordloven på dette punktet neppe ha de store konsekvensene i forhold til fradeling til bolig og fritidsformål.

Pkt. 2(bosetting)

Det er svært usikkert om oppheving av delingsforbudet vil styrke den faste bosetting. Det kan tenkes at en lettere fradelingspraksis vil føre til større omsetting av eiendommer, men disse eiendommene kan like lett bli fritidseiendommer som faste bosteder. Krødsherad har i dag såkalt "null-konsesjon" på bebygget eiendom. Dette betyr at erverver må søke om konsesjon og det kan derigjennom kreves at en eiendom der det er et hus som har vært eller er i bruk som helårsblik fortsatt skal brukes som helårsbolig. For landbrukseiendommer er det personlig boplikt, men den personlige boplikten i konsesjonsloven kan i dag på visse vilkår likevel oppfylles uten å ta innflytting til kommunen.

Vi vet at plan- og bygningsloven alene ofte ikke er et tilstrekkelig verktøy for å forhindre at en eiendom i "praksis" utvikler seg mot å bli en fritidseiendom på tross av bygningslovens krav om å søke bruksendring.

Departementet mener at utvikling mot fritidseiendommer av tidligere småbruk ikke behøver å være uheldig, siden dette kan føre til opprusting av bygninger som ellers kanskje ville forfalle. Dette er en relativ vurdering som kan være riktig i en del tilfeller, men da kan en vanskelig bruke styrking av bosetting som argument. Ved at vi fortsatt kan behandle fradelinger av "småbruk" etter jordloven, har vi verktøy for å foreta konkrete avveininger. Vil fradeling av enheten føre til styrket bosetting eller kan fradelingen ha samfunnsmessige uheldige sider? Slike uheldige sider kan være at det ukontrollert oppstår fritidseiendommer i jordbrukslandskapet eller at landbrukseiendommen blir fradelt langsiktige viktige ressurser.

Pkt. 3(næringsutvikling – bruksstruktur)

Departementet antar at oppheving av delingsparagrafen kan føre til endring av bruksstruktur. Hvis departementet med dette mener utvikling mot større og mer robuste bruk, er dette høyst tvilsomt. Skogteiger eller andre arealer vil lettere kunne bli fradelt ikke bare som tilleggsarealer til andre bruk, men også som selvstendige eiendommer/enheter.

Det vil da lett kunne oppstå selvstendige mindre eller større landbrukeiendommer uten bygninger og ofte uten at eier er bosatt i bygda. Slike "uavhengige" eiendommer med skog eller utmarksressurser vil lett kunne bli solgt ut av bygda og føre til en svekkelse av gårdens samla ressurser. En slik utvikling vil neppe være i samsvar med jordlovens formålsparagraf 1(også i nytt forslag) at

"arealressursane bør disponerast på ein måte som girdriftsmessige gode løysningar"

Det er nettopp gjort en gjennomgang av hvordan plan- og bygningsloven kan brukes for å tilrettelegge for landbrukstilknnyta næringsutvikling ("Landbruk Pluss") Etter dette vil en rekke mindre tiltak være i tråd med LNF-formålet og ikke kreve nærmere dispensasjon eller evt. fradeling. Svært mye av småskala landbrukstilknnyta næringsvirksomhet vil derfor fanges opp innenfor disse definisjonene. Oppheving av delingsforbudet vil derfor ikke være noe poeng i forhold til etablering av stedbunden næringsvirksomhet. Unntak fra dette kan være de tilfeller der deling kan være ønskelig for å sikre pantegrunnlag kun i fradelt enhet. Innenfor nåværende praktisering av begrepet "samfunnsinteresse av stor vekt", i §12, gis det imidlertid stor mulighet for delingssamttykke i slike tilfeller.

Pkt. 4(unntak fra delingsfrihet)

Departementet mener at det kan være grunner til unnta bygninger i nærheten av tun osv. delingsfriheten da dette bl.a. kan ha uheldige følger for drifta av eiendommen og kan være en svekkelse av ressursgrunnlaget på eiendommen.

Vi er enige i dette, og mener at det fortsatt bør være søknadsplikt for bygninger som er viktige for gårdsdriften eller kan ha uheldige virkninger for miljø og kulturlandskap.

Departementet mener at det fortsatt bør være søknadsplikt når det gjelder deling, fradeling og omdisponering av dyrka jord. Begrunnelse ligger bl.a. i hensyn til jordvernet og for å sikre eiendommens ressursgrunnlag, (hensyn til eiendommens avkastning). Vi er også enig i dette, men det er vanskelig å forstå at prinsippet om å sikre eiendommens ressursgrunnlag ikke skal gjelde når det gjelder dyrkbar mark, skog og annet utmarksareal.

Lokal forskrift.

Det foreslås at kommunen skal få anledning til innføre lokal forskrift som i all hovedsak tar opp bestemmelsene i nåværende §12. Slik forskrift kan vedtas dersom kommune mener at det er ønskelig ut fra hensynet til driftsmessige gode løsninger eller hensyn til kulturlandskapet.

Lokale regler innenfor forvaltning av jordloven er på mange måter i tråd med den desentralisering landbruksdepartementet har gjennomført innenfor andre sider av landbrukspolitikken. Vi vil støtte dette som prinsipp, men vil peke på at ulikhetene i lov-forvaltning fra kommune til kommune etter hvert kan bli svært store. Jordloven er fortsatt en sentral lov og et viktig verktøy for å følge opp en nasjonal landbrukspolitikk. Skulle delingsbestemmelse bli fjernet eller oppmykt på nasjonalt nivå, vil vi støtte forslaget som gir kommunene mulighet til å innføre lokal forskrift.

Rådmannen foreslår at formannskapet innstiller følgende til kommunestyret:

1. Krødsherad kommune støtter forslaget om oppheving, forenkling av en del lover slik det kommer fram i høringsnotat del II, del III og del IV.
2. Vi kan og gi vår tilslutning til oppheving av delingsforbudet i jordloven ved fradelingen av tomter til bosetting og fritidseiendom. En antar at kommunen har

tilstrekkelig mulighet for å styre denne typen deling gjennom plan- og bygningsloven og evt. dispensasjonssøknader fra eksisterende arealplaner. Jæmnfør politiske signaler i arbeidet med rullering av kommuneplanen.

3. Vi er enige i at det fortsatt ikke bør være delingsfrihet for dyrka mark. Dette for å forebygge uheldig nedbygging og omdisponering av dyrka mark. Vi er også enige i departementets forslag om at det må søkes om fradeling der det berører bygninger som ligger i nærheten av gårdstunet.

4. Ut over dette mener vi at departementets forslag går noe langt. Vi mener at det i den generelle delingsparagraf i ny jordlov fortsatt bør søkes om delingssamtykke dersom en ønsker å fradele bygninger og arealer som kan være med på å svekke eiendommens ressurser på lang sikt. På disse punktene bør delingsbestemmelse i §12 ikke endres i nevneverdig grad. Vi mener at en viss samfunnsmessig styring av delingsutviklingen innen landbruket er nødvendig for å kunne følge opp landbrukspolitiske mål om et noe mer robust landbruk og hvor ressursene fortsatt kan beholdes på eiendommene og i bygdene. Vi frykter at en fri fradeling av for eksempel skog og utmarksarealer, som ikke kan hindres gjennom plan- og bygningsloven, vil føre til at arealer vil bli solgt vekk fra garden og/eller ut av bygda. Slike frasalg vil ikke nødvendigvis bli tilleggsarealer til andre landbrukseiendommer. Derimot kan de bli selvstendige eiendommer uten tilknytning til gårdsbruk og bosettinger. Minkende ressurser i form av arealer, kan gjøre eiendommen mindre interessant for overtakelse og bosetting for neste generasjon.

5. Skulle departementets forslag til endring av jordlovens generelle delingsbestemmelse likevel bli gjennomført, vil vi gi vår tilslutning til forslaget om at kommunene kan gis anledning til å fastsette lokal forskrift.

Det vises ellers til saksvurderingen.

FORMANNSKAPET(13.10.2005):

Behandling:

Innstilling/vedtak:

Formannskapet (Skinnes, Waaler, Thorud, Welstad og Hanserud) innstiller:

Rådmannens innstilling tiltres.

KOMMUNESTYRET(27.10.2005):

Behandling:

Innstilling/vedtak:

ENSTEMMIG VEDTAK:

1. Krødsherad kommune støtter forslaget om oppheving, forenkling av en del lover slik det kommer fram i høringsnotat del II, del III og del IV.

2. Vi kan og gi vår tilslutning til oppheving av delingsforbudet i jordloven ved fradelingen av tomter til bosetting og fritidseiendom. En antar at kommunen har tilstrekkelig mulighet for å styre denne typen deling gjennom plan- og bygningsloven og

evt. dispensasjonssøknader fra eksisterende arealplaner. Jæmnfør politiske signaler i arbeidet med rullering av kommuneplanen.

3. Vi er enige i at det fortsatt ikke bør være delingsfrihet for dyrka mark. Dette for å forebygge uheldig nedbygging og omdisponering av dyrka mark. Vi er også enige i departementets forslag om at det må søkes om fradeling der det berører bygninger som ligger i nærheten av gårdstunet.

4. Ut over dette mener vi at departementets forslag går noe langt. Vi mener at det i den generelle delingsparagraf i ny jordlov fortsatt bør søkes om delingssamtykke dersom en ønsker å fradele bygninger og arealer som kan være med på å svekke eiendommens ressurser på lang sikt. På disse punktene bør delingsbestemmelse i §12 ikke endres i nevneverdig grad. Vi mener at en viss samfunnsmessig styring av delingsutviklingen innen landbruket er nødvendig for å kunne følge opp landbrukspolitiske mål om et noe mer robust landbruk og hvor ressursene fortsatt kan beholdes på eiendommene og i bygdene. Vi frykter at en fri fradeling av for eksempel skog og utmarksarealer, som ikke kan hindres gjennom plan- og bygningsloven, vil føre til at arealer vil bli solgt vekk fra garden og/eller ut av bygda. Slike frasalg vil ikke nødvendigvis bli tilleggsarealer til andre landbrukseiendommer. Derimot kan de bli selvstendige eiendommer uten tilknytning til gårdsbruk og bosettinger. Minkende ressurser i form av arealer, kan gjøre eiendommen mindre interessant for overtakelse og bosetting for neste generasjon.

5. Skulle departementets forslag til endring av jordlovens generelle delingsbestemmelse likevel bli gjennomført, vil vi gi vår tilslutning til forslaget om at kommunene kan gis anledning til å fastsette lokal forskrift.

Det vises ellers til saksvurderingen.